

ՕՐԻՆԱԿ

Purpurpululi Pulauppululi li. Pinkupululi.

БЕРДСК СЕПТ. 10.95 102.

ОУНІАНСІ

ИСКУССТВО И КУЛЬТУРА

ԿՈՍՏԱԴԻՎՈՒԹՅՈՒՆ

24 ( )*quintup*

Պարսկաստանի լրւրերը՝ յուլիսի 31 էն, կըծանուց
ցանեն, թէ ք.իւրտերը Պարսկաստանի մեջ մէկ
քաղքի մը տիրերէն : Կըսեն նաև թէ երբ որ Շա-
հին եղրօրը տպան տս լրւրը առառ տնանից ցրցուց
թէ իսկցին սահմանագլուխը իրկել կուգէ 12,000
զօրք, ու պատերազմներու նշաններ ալ կը յացներ-
բայց չենք յուսար թէ աս բանը գործքի գնէ,
երբոր լոէ ։ Դրան մեծ պատրաստութիւնները,
որով ամեն կերպ զիսլւածներուն դէմ կինայ գնէ և
յաջողութեամբ :

Անցած կիրակի գմբազդ դիմուած մը պատահէց
շատ կոստանդնուպօլիսէն շատ մզմէ հեռու , Մաս-
մառա ժողովն մէջ : Քրէշենդ շոգենաւը Խզմիրէն
քալով կոստանդնուպօլիս կրզաւնար . գիշերը խիստ
մուշէ էր ու շատ գժուարութեամբ կրզանազանէին
նաև խիստ մօտ եղած բաները . թէպէտ և շոգենա-
ւին լապտերները վառած էին , սակայն պահպանու-
թիւն ընող մարզը մէկ պատրիկ նաւ մը նշամարելով ,
որ կը զտնըւէց քիչ մը հեռաւորութեամբ շոգենաւին
առաջակրոջ , շուտ մը սկսու պառալ զիկավա-
րին որ գէալի ձախուկրոյն երթոյ , բայց տուագաս-
տաւոր նուը զժբարպութեամբ չիմանալով եկու-
զարնըւեցաւ շոգենաւին , ու թէպէտ Քրէշենդի
նաւապէտը իսկոյն մեքնանահերը կային ցընել արքուն ,

[A long horizontal black redaction bar.]

բոյցնաւը՝ չի կրնալով աղեկ կառավիտրւիլ, շոգեն նաւին տակը երթալով՝ անհիմեսյթ եղաւ, առատիկ ցնցում մը տալով անոր ու անխնիկը պատելով։ Քրէշէնդի մակցյկները իսկոյն ծավը իջեցուցին ու մեկ ժամու հափնաւին ըստ ուին պորտական որ խեցք

ծովը իյնողները աղաստեն, բայց իր նց ջանքը փու-
ճը եւլու ու չի կրցն մեկը աղաստել, որոնք ամսմէնքը
մէկէն ծովուն առակը գացին : Կը դիւնող մարդկանց
թիւը ու ինչ ապաէ ըլլանին դիւ չի պատցեւցու :
— Ուրիշ ձախորդ զիսլած մըն աւ պատահե-
ցաւ անցած շաբաթ լունաւուտ գեղին հոսանքը (ա-
խընդըն) : Մաւունայի մը պարանի՞ որով կըքա-
շէին գանիկա ծովեղերքէն, կորըւելով ջուրը ա-
ռաւ քշեց : Մէկ ուրիշ ընթա թիւվ նուակի մը, որ
գժրազդութեամբ անոր ետևել կըգտնըւէր, սաստիկ
գարնըւելով ընկղմեցաւ, ու մէջու երաց անձինքը հու-
սանքէն քշելով խղդըւեցան . միայն երկու նուա-
լարները աղաստեցան : «Եւ Ա հէհափառութիւնը որ
ան միջոցին զիսլածով մը անկէ, կանցնէր նուակով,
արսորաց ան կոմը երթաւ ու օդնութիւն շնէլ
ողըսան լիներուն, բայց մամնակը անցէր էր : Եւ
Ա հէհափառութեան մարդասիրսկան զութը ու բա-
րերաբութիւնը, որ ունի մասնաւորապէս իր ամսին
հոգատակիներուն վրան, աւտելի յայտնի եղաւ առ
ձախորդ զիսլածին, որուն ականատես ըլլալով՝ յօ-
ժարակամ վութոցաւ անձամք օդնութիւն հասնելու
ան գժրազդ անձինքներուն :

— Երիւ մարդասընաւթիւն եղաւ անցոծ կիւ
բակի Պէտքուի մէջ : մէկ քէֆալնիադի մը պօք

իրա մեռցուց երկու մալքեղ, որնց մէկը իսկցն մեռաւ, ու մէկային վիճակին այլ շատ գէշ է :

Թարգմանութիւն կայսերական երկու խաղղի
շէքի Փին, որոնք խրկըւցան, և ։ Տարձրութեան
Մէուք փաշայ նոր Խպարքոսին, ու ։ Տարձրու-
թեան Հալիլ փաշային, որ Արդարութեան ժողովոյ
նոր Խախադաշն է :

“ Ամ հաւատաբին Խաղողքոս ԱՌՀԵՄՄԵտ ՌԵՌՎ
ՔԽԱՑՈՒ :

« Ըստ անգամ կապարքութեան բարձր պաշտօնին հասնելով՝ միշտ համելի կերպով իմաստութեամբ ու հաւատարմութեամբ առաջ տարիի առարձրագոյն պաշտօնին վերաբերեալ գործերը : Այսիայն մէկ պատճառաւով մը զգիլուելով պաշտօնէզ, չողբէթ լիէհեմմէտ փաշան քու տեղդ յաջորդելու արժան գատեցաւ : Հիմայ ինչ որ է նէ պատճառը, Իղզէթ լիէհեմմէտ փաշան չի կրնալով հոգ տանիլ Տէրութեան գործերուն, ու կառավարիլ զանոնք մեր կայսերական կամացը համեմատ, իր իշխանութենէ հրաժարւիլը հարկաւոր սեպւեցաւ, ու հիմայ անոր տեղը քեզի ընտրեցինք յաջորդելու, քու ունեցած մեծ պատոյդ ու հաւատարմութեանդ անթիւ ապացոյցներուն համար, որ մեր կայսերութեանը տուիր, նորէն քեզլապարզու կանւանենք, ընորհէլով քեզի խխու բացարձակ իշխանութիւն :

Ա Դան որ երեսից ես մեր Տ. Դրան պաշտօնաւարելեք մ.թ. օրենքը նշանաւոր երան իրենց ծա

ВЪДШИРСТВО

Չինացոց սովորութիւնները :

Անացիք բոլոր տարւոյն մէջ միայն իրեք տօն ունին։
Վհաջինն է գարնսն ատենը, երբոր ծառերը կըսկսին
ժաղկիլ. երկրորդը ամուռան մէջ, արմափնիրը հնձելու
նկած ժամանակնին։ ու երրորդն՝ է տարեգլուխը որ,
ինչւան առջի ամսոյն տաօնըհինդ օրը կըտեէ։ Անացիք
չունին ոչ կիւրակէ և ոչ ուրիշ տօն մի։

Տօներէն երկու. իրեք շարտամֆ առաջ, կըսկսին պատ-
րաստութիւն տեսնալ: Եմին մարդ՝ տէրութեանը երկե-
լի անձինքներէն ինչւան ստորին աստիճանի մարդկըը
պարտաւորութիւն ունին իրենց մեծերուն, աղքականնե-
րուն ու բարեկամներուն ընծաներ խրկել, անօր համար
օր առաջ կըսկսին զանոնք պատրաստել: Ես պարգևները
ընտրելու ու բաշխելու ժամանակը, մեծապէս հարկաւոր
է նայիլ ընծայողին ու ընդունողին վիճակը: Զինացիք
կը համեմատեն ըրած ընծանին իլենց հարկաւորութեանը
Հետ որ ունին պարգևը ընդունոյ անձէն:

էլլեւ որ մեծ մարդու մը պաշտպանութեան ը ու չնայ-
հացը կարօտ են նէ, ինչւան պարաքի տակ կիյնան անանկ
ընծաներ ընելու, որոնց արժողութիւնը շատ անդամ
իրենց բարը սաւցուածները կանցնին : Ենանդրագին
մուշտակներ (քիւրք) կըլիրկեն, մետաքսեայ կերպաներ,
պատով, շաքարեղին, գիւղիկ խոզքրակներ, բադ. ու
զիով լեցուն ստամններ, որոնց մէջ շատ անդամուկի
կըլթափին գինը էվելքընելու համար. միայն դրամ չեն
խրկեր տօներուն :

Ընծաներուն արժէքը քսնի մը ֆրանքէն բնշան չափազանց գումարներու կը հանի: Աւանդիքները ու պրտուղները սովորաբար կողղվածքով կը խրէն, որովք վէսնիճով ծեփած թուղթ էն, երկելի մարդու մը ինչվան ուժը կողով կը խրկը:

Ղինացիք իրենց ըրած ընծաներուն ու առաջն էրուն-նալ ծիշտ համարը կը ըստն են : Ա այս անոր որ մեծարդին ընծաներ ընելէն , ետքը մեծ մարդու մը , հետեւալ առարին հոգ չընելով՝ առջի տարւան ըրած ընծաներէն փար դիմով բաներ կը լսրէկ . իսկոյն իրենց միաբանութիւնը կը բակիքի , անենեղ պարեկամերը աս բանին համար ո-

իսկ բիւմ թշնամիներ կը լլան

Համար մարդիքներ կան որոնք պարտաւոր են. երսուն
կամ քառսուն տուն ընծայ խրկել: Ասոնց համար ըրած
ժամփերնին երևելի գումարներու կը հասնին. բայց խե-
լացիները հոգ կը տանին ժամանակով հոգալու ընծանե-
րը, նշանաւոր անձինքներուն խրկելու համար. ուրիշնե-
րուն ալ իրնց բարեկամներէն ու ծանօթներէն առած
ընծաները կը խրկեն:

Տէրերուն լրած պարզեները ողքան բազմածախ ըլ-
լայնէ՝ այնքան շահաւոր կը լայ ծառաներուն՝ վասն զի
անոնց արրեկելու ձեռածմիրն ալ համեմատ պիտի ըլլաց
իրենց սիրոջը քով ունեցած աստիճաննուն։ Աէս լիրէէն
պակաս չի տըրէիր մէկ պաշտօնատարի մը կամ մէկ իշ-
խանի մը ծառային։ Վարդ մը չի կընար ազատել զինքը
աս քաղաքական կործանումէն։ Եմմէնէն աւելի թժիշկ-
ները պարդե կընդունին։ ամմէն մարդ պարտական է
իր բժիշկնեն լնծայ մը Խորկել։

ԱՐԵՎԱՆԻ ԱՐԵՎԱՆԻ

ռայութիւններուն զսութեամբը ու խորին ծանօթութեամբը որ ունին ամեն գործքերու ու խնդիրներու մէջ, որոնք մեր Տէրութեանը օգտին կըվերաբերին. դուն որ կատարեալ իմաստութեամբ ու ճարտարմտութեամբ զարգարւած ես, պարտաւոր ես հաւատարմութեամբ ու արդարութեամբ վարչելով, խորհուրդ ընել միշտ բոլոր զորքակալներուն ու երեկի պաշտօնատարներուն հետ, ու ջոնալ բարի նախանձով մը կարգի զնել ու առաջ տանիլ Տէրութեան եկամուտներուն վերաբերեալ ու վիճակուն կան գործքերը, աստուածապին օրինացը ու մեր կայսերական կամացը համեմատ եղանակներով:

“Հատուծոյ նախախնամութեան յաջողելովը” Տէրութեան բոլոր սահմաններուն մէջ , աւանց խրստութեան մեր հպատակներուն հանգատութիւնը ու երջանկութիւնը հաստատեցան ու կատարեցան . այսօր կառավարիչներուն և ուրիշ մեծերուն բոլոր հոգը ընդհանրապէս աս բանիս վրայ է , որուն դուն աշխատատուն զգուշութեամբ ու անքուն հսկողութեամբ անշուշտ հոգ պիտի տանիս :

“ կառավարութեան բոլոր ջանքը աս է որ Տէրութիւնը հաստատ հիման ու տեղական երջանեկութեան վրայ կայսնայ , առանց խորութիւն ընելու ամեն բնակչաց բարօրութիւնը ու հանգատութիւնը ապահովթընելու ու աս կերպով մեր սրանին պիտի մեծ փափառքն ալ իրօք կատարեն ու : Աւելին դուն պիտի ընդունիս բոլոր ջանքավ ան միջոցները՝ որոնք ձեւնատու կը լլան՝ ի գործ դնելու ու աս բաներուն երջանեկ վիճակը հաստատելու : Աերջապէս քու հոգդ ու մտադրութիւնդ պիտի նուիրես հատատուն պահէլու բարեկամութիւնը ու միտքանութիւնը իմ կառավարութեանս ու Խւրոպայի օգոստափառ տէրութեանցը հետ :

«Հաճեսցի Վմենաբարձրեալն շնորհելու թեզի իր
աստուածային օգնութիւնը, ու թող տալ քեզ աս
կերպով երկար ու օդտակար ծառայութիւններ ը-
նել Տէրութեան :

Ամ հաւատարիմ լի էզեր :

“Մեծ լապարբութեան պաշտօնին կանչըւելէդ
ետքը , բրուսարութեան բարձրագոյն խորհրդարանին

Նուր սովորութիւն մը կայ , բոլոր հաշխնին տարիին
գլուխը կը վճարեն : Պարտապաններուն տները առևելի-
քի տէրերը կուգան կը պաշարեն , ձեռքերնին երկան
հաշուետումար մը բունած ու ձանձրացուցիչ երկար
խօսքերով՝ որոնք գոց ըրած են , աղաքելու կերպով մը
կը երգեն , կամ թէ որ պէտք ըլլայ նէ յանդիմանու-
թիւններու կծողական կշտամբանքներ , որոնք շափազանց
արագութեամբ մը կարտասանեն : Երենց պարտապան-
ներուն ականջները կը լցնեն , ու բոլոր ձեռքերնէն ե-
կած երեսպաշտութիւնները կը նեն , որ ձանձրանան ու-
գնարեն իրենց պարտքը :

Հատ պարտապաններ աս սոսկալի ժամանակին կը պահւըտին իրենց մէկ բարեկամին տունը, որ անոնց տը-
ւած նախատիքները չի լեն, ու թէ որ դիպուածով մը
դուրս ելլալու ըլլան, աչքերնին չորս բանալով իրենց
բոլորտիքը կըսկսին դիտել: որ առնելիքը տէրերուն մէ-
կը հոնտեղանքը ըըլլայ. որոնք շատ անգամ անոնց
տունին բոլորտիքը եղած նեղ ձամբաներուն մէջ կըս-
պասեն: Առնելիքի տէրերը քիչ անգամ քաջըին դա-
տաւորներուն կըլլացեն, կըլլախնան որ մեծ ճանքեր կը-

Նախադահութեան պաշտօնը դատարկ մնալով ,
պէտք եղաւ-առանց ուշացընելու մէկուն յանձնել
զանի , որն որ խիստ երեելի ու հարկաւոր պաշ-
տօններէն մէկն է : Հալիք Ռիֆաթ փաշան Ռ.-
դարբութեան բարձրագոյն խորհրդարանին անդա-
մը՝ երեելի եղաւ միշտ իր պաշտօնին մէջ իր բարի
նախանձութը ու գործունեութեամբը , կատարեալ
խոհականութիւն ու ճարտարամտութիւն ալունի առ
հարկաւոր պաշտօնը աղէկ կատարելու : Ասոր հա-
մար արժան համարեցաց անոր տալ Ռդղարութեան
բարձրագոյն խորհրդարանին նախագահութիւնը :

— Ենցած կիրակի հետևեալ փոփոխութիւնները եղան տէրութեան պաշտօնատարներուն մէջ :
Ն. · Ասէ · Խզգէթ Մէհէմէտ փաշան նախկին Խալաբքոսը · Տ. · Դուռը կանչըւելով · Ծդրիանու պօլսոյ կառավարիք անուանեցաւ · Ե. · Ասէ · Ասիս փաշային տեղը :

Ն . Ասէ . Եսատ գորշան Ապյուսի՞ Դարապ
լուսի կռառավարիք ոնուամեցաւ :

Ն . Ասէ . Աէջի՞ գորշան Տիարակէքիրի նորի
կին կռառավարիք՝ Հալէպի ու Աւրֆայի կռառավա
րիք կուցեցաւ :

Ն . Ա սէ . Խամայիշ Փաշան Վակիւրիի կառավարիչը Տիարպէքիլի կառավարիչը ու Հանքերուն վերակացու անուանեցաւ :

Ն . Ա սէ . Ա ախտ փաշան , որ առաջ Ը զբիանու պօլսոյ կառավարիչն էր , Ե նկիւրիի կառավարիչ կոչւեցաւ :

Ն . Ա սե . Խզգէթ Ֆէրիք Փաշան Աայուայի՛ Երուսաղէմի ու Հրջակայ տեղի բուն կառավարիչ ընտրուեցաւ :

— Ն . Բարձրութիւն Շհմէտ Փեթհի փաշային
կայսերական հրաման եղաւ , որ ասկէ ետքը՝ տէ-
րութեան պաշտօնաւոարներուն խորհուրդին մասնա-
կից ըլլայ :

— Կըսւի թէ մօտելու կոստանդնուպօլիս դառնաւ

Նալու է ՚ 1. • Ասե . Աէրասկէր ԱՌԱՍՏԱԳՈՅ ՓԱ-
շան , որ հիմայ Ծովեստան է :

ЧУДЫСИЯ

Պէտութ , 18 ( )պահառ :

Առեծ զիազուած մը պատահէ լրվ տա օրեքս , տակ
նուվրա ըրաւ երջանիկ խաղաղութիւնը որ շատ ժա-
մանակէ 'ի վեր կրտսերէ Ե իբանան լուր : Կազեր
ըւած քասզրավանի գեղը ծեծ մը եղաւ քը-
րիստոնեայ շէյխեցուն մեջ , ու շատ մարդ մեռան :
Ես խոռվութեան պատճառը եղաւ քանի մը անխո-
հեմ խօսքեր , ու պարտաւորեցին 'Ե . Ա սէ . Խօմէր
փաշան որ անաշառութեամբ անոնց դէմ ելլայ ու
յանցաւորները բըռնէ : Հիբաւի անոնցմէ մէկ քա-
նիները բունըւեցան ու Պէրութ խրկըւեցան , և .
Ա սէմութիւն Մուստաֆա փաշային կամացը յանձ-
նըւելով : Բանտարկեալներէն մէկը՝ երեկի կան-
տուր շէյխր իմոնալով թէ պիտի պատճըւի , փա-
խաւ կըսէն , մէկ եւլուզացի պատերազմական նաև
մը , ու մէկ ուրիշ ասորի մըն ալ որու անոնը ան-
ծանօթ է , բունըւելով կառավարութեանը յանձնը-
ւեցու :

Ասիկա Տահտահի ընտանիքները, եր
բոր իմացան իրեն բռնըւիլը, Հապաէսի ընտանի
քին ընսկաբանը գնացին, ովու զիլիաւորը որ Կա
զերի զեղը կըկտաւաբրէ երեւի է Բարձրագոյն
Դրան ունեցած Հատզոներութեամբը ու Տաւառար-
մութեամբը. հոն բանի մը խօսք մէկմէկու դէմզը.
ըուցելէն ետև սկսան կրուիլ. Տահտահին կողման-
կանները անիրաւութեամբ կամ իրաւամբ ըստն թէ
իրենց աղքականին բռնըւիլը Հապաէսի զաղտուկ
հրապարանքովն էր. ասկէց ծագեցաւ արիւնահեղ
կոիւը, ուր տեղ մեռան Հապաէսի կուսակիցներէն
շատերը ու մնացածները փախտն :

Հս լուրը առնելը կ և մ սկ Աէրասկէրը 5,600
մարդ խրկեց Կազբըի վրան Մէհէմմէս փաշոյի հը-
րամնատարութեամբը , որ գիշելունց ելաւ պէրու-
թէն , տնցած անու 11 ին , որ երթոյ նորէն հաս-
տառէ բարիկարդութիւնը , ովնոր յանկարծ վրդո-
մած էք : Վինչե հիմոյ չի գլուխը ըի աս զօրիք :

Ները բոլորովին անհրեսոյցը կը լւան ան օրերը . ամեն
մարդ իր աշխատանքեն կը դադրի : Եմեն ալ կը-
փութան իրենց այցելու թեան թուղթը տաւելու . ով որ
չի կրնար օրւան համար էշ մը վարձել անիկա մայն
իր այցելութեան տեղերը ոտքով կերթայ : Եմեն դուռ
մշյմէկ դռնապան կայ թուղթերը ընդունելու համար :
Անէ որ այցելութիւնը ընդունօղ մարդը՝ ընողէն աւելի
մեծ ու աստիճանաւոր է նէ, կը պարտաւորի կառքեն
վար իջնալ ու ինքը իր ձեռքով յանձնել գիրը դռնա-
պանին : Ձինացոց այցելութեան տոմսակները կարմիր
թուղթի թերթեր են, մէկ կողմը տեսութիւն ընողին
անունը գրած ու մէկալ կողմը հասցէն : Եղջի իրեք
օրը աս այցելութիւնները առտօնուել ինչւան իրիկուն
կը առեւ : Անեթե սուդ ունեցող մարդիքը վեցերորդ օրը
կըսկսին իրենց տեսութիւնը . մէծ սուդ ունեցողմարն աւ
ամենին պարս էն հասար :

ամենաքիչ գործ չափ սլաքի :
Կրնայ մարդ երեակայել թէ ինչ խռովութիւններ
կը ծագին ան իրեք օրւան մէջ որ ուտելիքներու խո-
սութները դոց կը մնան : Ընդհանրանպէս ամմեն մարդ ա-
ռաջուց կը հոգայ իրեն պէտք եղած բաները . բայց

ըսոն ինչ վախճան ունենալը , բայց կըկտրծը լիի թէ
իջպէս կըյուսացւէր նէ՝ այնպէս կտարւեցաւ :

Պաղպիացոց Ենքլէքսիպը ու Ամնիք Փէկրի
նաւերը ու քանի մը պատելազմականնաւեր Ա. ծո
վակալ Տըլասիւղի նաւառութիվը , Պէրութի նա
ւահանգիստը կրգտելին միշտ :

Երկու նաև, մէկ Փրեկապ ու մէկ անգղիացոց շո-
գինաւ, մէկ աւաստիական քորմէզ ու մէկ օսմանցոց
շոգինաւ մը կըդանւուին նոյնապէս աս նաւահանգիս-
տը :

Լոյտ Ռւստրիայի թղթառար նաւը երեկի
ըստը մը չի բերաւ . ասոր մէջն էր Տրտուից ընդ-
հանուր հիւպատոսը Նորուագլէմի իր բոլոր ըն-
տանիքով : Եթ նաւը Հունգար ձգեց երկու պատշ-
րազմական անգղիացոց շղինաւ , որ կըկարծըւի թէ
ըշէրոն ու Պիւլդոնը ըլլան :

Ո՞ւս օրերս վերսոյիշալ օսմանեան չոգենաւը
լայտա խրկըւեցաւ, ուսկեց զօրք բերաւ Ճ'ունի
հանեց. որոնք իսկոյն զէպի Լիբանան լեռը գա-
յին :

ԶԱՐԴԱՐՆԵՐ

4 Ակադեմիքը

Ղ. • Ասէ . Ծիգա փաշան արքունական պալտ-
ոի մեւշերը իր առողջութիւնը կատարելապէս լս-
ունալով , շարտանակ կըդապղի իր բարձր պաշո-
մին վերաբերեալ երեւելի գործքերուն վրայօք , ու
ևծ խոհեմութեամբ ու յաջողակութեամբ առաջ-
կըտանի . ուստի Ե . Աեհափառութիւն բարեկութ-
ըրքան ալ իրաւամբ ու արժանաւորութեամբ կը-
պատուէ զ՞լ . • Ասէ . իր մասնաւոր բարձր հաւա-
տարմութեամբը լստ ամենայն մասին :

Երեքշորթի գիշեր՝ մի էմբին մօտ տաճկի
առ լէ մը մէջ գողեր մօնալով, սպաններ են տա-
նուտերը ու անոր կինը, որոնք կրկեի թէ զէմ զը-
րիք են յիշեալ եղեանագործ մարդկիներուն, պօ-
ռալով ու տարձնեակ քաշելով : Կ'ս պատճուռա-
գողերը ժ ամսեակ չունենալով բան վերցունելու,
իսկըսն փափէր են : Կը յուսանք որ տեղւոյս կատա-

Նույն որ ստվորութիւն ունին պանդոկներուն մէջ հաց ուտելու, շատ նեղութիւն կը կրեն ուտելիքի կողմանէ ու չըր կերակուրներով կապրին:

Այցելութիւններէն եաքը կըսկսին տօն կատարել
աղքականները ու բարեկամները մէկմէկու հետ : Երիկ
մարդիք մէկզմէկ կըհրաւիրեն, ու կնիկ մարդիք ալ զատ
իրենց մէջ մէկմէկու հրաւերք կընեն : Ասոնց ժողովքը
մէծապէս ձանձրալի է, որովհետև չափէ գուշու ծաղրա-
կան արարողութիւններ ունին . եաքը սեղան կընստին,
ու քանի մը ժամ հոն կըկենան տուետրական գործքերու,
պաշտօնաւարձներու, յանցանքի մը համար աքտորվող-
ներու, բազմավարչութիւնների կամ մէկ մասնաւոր կե-
րակուր մը ունեցող պանդոկներու մրան գրուցելու :

Ախնայոց կենցաղավարութիւնները որ ամեննեին զուրկ է քաղաքական, ուսումնական ու գիտնական օգտակար լրացներէն . շատ դժուարին են ու դիմովին տարբեր հարուստայի աշխայժ կենակցութիւններէն . ինչպէս են նաև իրենց պատկերները որ ամեննեին շունին ոչ ստուեր և ոչ ընտիր ախորդակ մը , մեր նկարիչներուն քաշած պատկերներուն նայելով Խրիկ մարդիք չեն կրնար կնիկնե-

վարիչ է, և Ասե . Աալէհ փաշոն իր սովորական
խնամքովը հոգ պիտի տանի առ չարագործները ձեռք
բերելու, որոնց ինչ մարդիկ ըլլալը յայտնի է :

Առնիթէու օքթօմանի մէջ կըկալդանք :

“Ղ. • Վահամութիւն Մէհէմմէտ Ըլի փառցայ” և
դիմուսի կուտավարիչը, որ Տարձբագյն Գրքու հին
վեզիրներէն մէկն է, երախտագէտ ցրցնէ լույ զնիք լ
մնամանք և բազմաթիւ բարերարութիւններուն որ
ինչը համակ ընդուներ է Տէրութեամբ կողմանէ
անդագար իրենուիրէ իր հաւատարիւթեան բոլը
ջանքը օմաննեան Տէրութեանը ծառացիլու համար
և, որին Ա հՀափառութիւնը հաճելով անոր հապան
զութեանը և, հաւատարիմ ծառայութեամը, ուշեց
տալ անոր երևելի ապացոյ մը իր բարեհաճնու
թիւնը ցուցընելու համար, յուսաբովոր այս վեզիրը
իր հաւատարմութեան ջանքը պիտի շարունակէ միշա
ռ արժանի ըլլայ կայսերական գոհունակութեան
իր բարձրագյն պաշտօնը կատարելով. և թէ որը պա
երեւելի ըլլան իր Արքային ընդունած պատիւները
այնչափ պիտի կրկնապատկէ նա՝ իր փոյթը աշխանի
ըլլալու համար անոնց : Ուստի յատուկ խոպդի-Շէ¹
րիֆով մը՝ սիրալիք խօսքերով գրւած, “Ղ. • Վահ
Մէհէմմէտ Ըլի փառցային մեծ վէզիրութեան առաջի
ձանը շնորհէց, փոխարէն անոր հաւատարիմ ծառ
ուայութեանը շատ ատենէ, ի վեր : Այս մեծ նշանը
բարերարութեան յատուկ յիշեալ փառցին անձին
կը վերաբերի, ինչպէս որ հին սովորութիւն է, երբ
որ Տէրութեան երևելի անձինքներուն մէկը տա
պաշտօնին հասնելու ըլլայ :

Ճառանալ Տըտէպա կոչւած լըագիրը հետագայ
լուրերը կուտայ Մնացիանի մրասով :

“ Հնգղեայի հիւսիսային կողմը անանկ մեծ ան
կարգութիւններ կան որ մարդ չլիցոէ թէ ի՞նչ պիտի
որ ըլլայ անոնց վախճանը : Ամսնք կըսէին թէ մօ-
տերս անշուշտ Ի՞նգղեայի անկարգութիւնները կը-

Տարիին առջի ամսուն վեցերորդ օրէն ինչւան տաս նըռութերորդ օրը տէրութեան ամէն քաղաքներուն մէջ ըստաւրութիւններ կը լսայ գոյնզգոյն լապտերներով տաճարներուն, ու վաճառանոցներուն մէջ։ Ե աս վաճառականներ մեծ մեծ գումարներ ծախիք կրնեն աս լու սաւրութիւններուն ժամանակը։ Լապտերներուն վրայ վիշապներ ու ուրիշ մոտացածին պատկերներ կընկարէն Էրբեմն միայն մէկ տան մը մէջ ինչւան իրեք հարիւր հատ աս լապտերներէն կըտեսնէլի։ Վ. թէնտական կրակները տաճարներուն առջեր ու տօն եղած աեղերը շատ երեւելի են իրենց պէսպէս գոյներուն ու ընտիր խորհրդաւոր պատկերներուն համար, որ ազգին բնաւորութեանը նշանն է.

զազրին ու ամենին բան բարեկարգութեան մէջ կը մոնայ , բայց աս լուրջ դեռ չի հաստատեցաւ , ու ասոր հակառակ խուռավութիւնը օր բար օրէ էվլինաւ լու ու տարածւելու վրայ է : Խնտրայի օրագիլները աղետալի անցքեր կը ճանուցանեն . կը սուռգեն թէ արիւնչն զութիւն ալ եղեր է . Աստուած տար որ առ բանին առ ջին աւանըւէր ու ալ արուն չի թափւէր . բայց գծըազգութեամբ անանկ կերեայ որ շատ մեծ կափսներ պիտի պատահին հոն մօտերս : Փրկսղըն բաղաքի արհեստաւորները , մեծ աղմուկ հանելով կինողները ստիպւեր են կըսակ ընել անոնց վրայ : Ու էկ շարամթ պաւու մին էր , կըսեն , որ ժողովուրդը մէկ եղած ձեռագործ (մանիֆաթուրա) բանադինուն հէտ մեծ արմուկ մը հանեցին . անատենը քաղաքին մեծելը զինւորներու գունդ մը տունելով հէտերնին աս խուռավայոյգ մարդիքներուն զէմ գացին . ու երբ որ ջանացին հանդարտեցընել զանոնք , ապստամբներէն մէկը քար մը նետելով գետինը զարկաւ զինւորներուն հրամանատարը ու վրան վաղելով կրիսկըռտեց զանի : Երի ատենը բոլոր խոռովարները սկսան բարեկոծել զինւորները . ուստի հրաման եղաւ կրակ ընել անոնց վրայ . զինւորները շուտ մը կատարեցին աս հրամանը , ու տասներկու կամ տասներէնդ հոգի վիրաւ որհցին որոնց շատը խեցին մեռան : Այսիստուուրներէն մէկը առաջ վազեց յորդորելով իր ընկերները որ զինւորներուն վը բայց յարձակին , բայց իսկոյն սպանեցաւ : Ինատենը ցը ցրեցան ապստամբները վրէժ առնելու սպառնակինքնիրով :

“Այս լուրը Մէնջէսդը հասնելով, շատ էվել-
ցուց հնմաղ աղմուկը : Իս երևելիք քաղաքին մէջ՝
մինակ էրկու գործառուն կըքանէին ան ալզինւորնե-
րու պահպանութեամբ . բայց Փրէսլինի լուրի լը
առնելով՝ ժողովրդը կատղեցաւ, ու նոյն օրը շատ
դէմ կեցաւ յիշեւալ քաղաքի կառավարիչներուն :
Տաղմաթիւ ապստամբներ մէկ եղած շատ ջանք ը-
րին երկրթէ ճամբաները խորտակել, բայց հետե-
ևալօրը հանդարտեցաւ քաղաքը, որովհետեւ գունդ
մը զինւոր եկաւ և նոտրայէն երկրթէ ճամբայով,
որտնք թնդանօթներ բերին հնո՞ւ : Այսն օրը Երվա-
րուին երկրթէ ճամբայոյէն ալքանի մը դունդ զին-
ւորներ հասան որոնք Խոլանտայէն կըդառնային :

Տամնըութերորդ օրը նորէն կըբացւին վաճառատուն-ները. միայն բանի մը պղոփկ խանութներ գոց կըման ինչւսն ամսուն վլրջը : Զարմանալու չե թէ չնացիք այսքան կերկնցնեն տարեգլխի տօները. վասն վի բոլոր տարւոյն մէջ ուրիշ տօն չունին, ուստի տարին իրեք անգամ եւ հանգանակ են ու անկանակ են :

(Հայորդի հետևեալ թիւով.)

